

גמ פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קעו.

עין משפט נר מצוה

קנו א מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ב מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו ג מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו ד מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו ה מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו ו מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו ז מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו ח מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו ט מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו י מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו יא מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו יב מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו יג מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו יד מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו יה מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו יז מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו יח מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו יט מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו כ מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:

רבינו גרשום (המשך) שנכתב לאחר חתימת העדים במלוה על פה דמי שיש לו להעיר: (ג) מעשה בא לפני ר' ישמעאל בערב היוצא לחיטום שטרות: שלא על אמונתו הלווה, פירש ר' שלא על אמונתו של ערב הלווה לפי שלא היה בשעת מתן מעות והכא כדאמר בשעת מתן מעות על מנת שארבע ממי שארבע להיין אינו גובה אפי' מבני חורין: ישיבת את שמעון בן ננס. שבקי הוא הדין בבני ממונות: הא דכתב ביה בשטר קודם (פלוגתי ערב) ואפי' חתמו העדים משמע זה מוסף על ענין ראשון דכי היכי דהחתימה על מה שכתוב בשטר חתמו על מה לא כתוב בשטר חתמו על מה שכתוב בשטר חתמו קודם חתימת העדים פלוגתי ערב משמע דהיינו מילתא אחריאת ועדים לא חתמו: אלא אפי' לרב הווי שטר גופיה על פה וערב במלוה על פה לא טרף מלוה בערב אלא מבני חורין אעיקר שטרא ולא אפלוגתי ערב הלכך אינו גובה אלא מנכסים בני חורין: לדידי מיפרשא לי מנייה דר' יוחנן, היכא דמי קמי ברייתא דפסול אי כתב בגט בסוף כרת משוה ישראל שאילו בשלום פלוגתי ושוב חתמו עדים איכא למימר על שאילת שלום חתמו שאלו עדים שהו שואל בשלום פלוגתי אבל אעיקר הגט אין מעידין ואי כתבו בסופו שאילו בשלום פלוגתי חתמו כשר דמשמע דאשאלת שלום ועל כל מאי דכתב בגט חתמו וגובה חתובה מנכסים משועבדים: ומאזי קאמר ר' יוחנן אהד זה ואהד זה אין גובה אלא מנכסים בני חורין ואפי' גובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוגתי ערב אבל אי כתב ביה פלוגתי ערב ומיפרש אפי' גובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוגתי ערב: דאמר ר' ישמעאל אלא כן ננס. דאמר ר' ישמעאל דגובה מנכסים בני חורין: חלוק היה ר' ישמעאל. על כן ננס אף בחנוק דגובה מן הערב מנכסים בני חורין: חנוק וקני מידו. אחד שהיה חנוק חבירו בשטר: חובו ומצאו חבירו ואמר ליה הנח לו ואני אתן לך וקני מן זה הערב שיפרע בשבילו משתעבד. מכלל דערב דעלמא משתעבד בלא קנין:

גובה מן היוורשים כדי שרא תנעור דלת בפני לויין. הכא מוקי קך מילתא אליבא דכולי עלמא זין למאן דאמר לאורייתא זין למאן דאמר לאו לאורייתא ובפרק קמא דקדושין (דף יג: ושם) אמרין גובה מן היוורשים שעבודא לאורייתא ואינו גובה מן הלוקחות (כ"ו) ויש לפרש דרב פפא לא אמר אלא מלוה על פה גובה מן הלוקחות וגמרא מפרש לה הכא למאן דאמר שעבודא לאו לאורייתא והתם למאן דאמר שעבודא לאורייתא והווי כמו איכא דאמרי מילתא דהכא ודהתם וכעין זה מלינו בהמקל (ב"מ דף ק"ב. ושם) דבעי מנייה מרז ששם קבלן וערב צלל מלין או לא אומן קונה צבצב כלי או לא" ובהגוזל קמא (ב"ק דף ק"ט.) משמע שלא שאלו ממנו אס אומן קונה צבצב כלי או לא ושם ה"ר אליהו מ"כ מפרש דהא דפסיק רב פפא התם דשעבודא לאורייתא היינו לענין קצנן כגון האשה שמתה ויצאו היוורשים ועלתה דלאורייתא התם לעיל במשנה א' וכן משמע התם מתוך פירוש רבינו חננאל וכן עיקר: **משעת כתיבה שעבד נפשיה.** (ט) כדפירש בקונטרס ולא גרסינן משעת כתיבה דהוי משמע דלדי חתימה כרתי צבצובה לרבי אלעזר וזהו אינו דאמר אלא פליגי אין צבצובה עלמא אלא עדי מסירה כשר דלאמרינן דאמר ר"א זין בגיטין זין צבטרות וקיימא לן כותימה זין בגיטין זין צבטרות מההיא דזה בוצר (פסהל' דף ק"ט: ושם) (ה"ג) (ה) והכא נמי דכתב ביה אפי' פלוגי ערב ותימה דאם כן ליהו צבטרות ומיזך מורי ר' דשאני שאילו עדומה שסומר הטט ולעיל (דף קס"ג:) נמי אמרינן מילאשו צקוצין כשר:

והלכה כמותו אף בחנוק. קשה לר"י על ההיא דהנושא (במזנות דף ק"א: ושם ק"ב. ד"ה אליבא) דאמר ר' יוחנן צבטרות לחבירו חייב לוי לך מנה צבטר דאלימא מילתא דשטרות וכמאן דאמר להו אסת ע דמי ומוקי נפשיה כר' ישמעאל (ט) דלא פליגי עליה ר' ישמעאל אלא משום דקצר דערב לאמר מתן מעות משתעבד דאמר דהלכה כמותו אף בחנוק ורבי יוחנן גופיה (ט) [אפשר דס"ל דשאלמך לו צבוק הנח לו ואמך לך פטור דליבא אלימות' דשטר כלל ומגלן דקצר אלימא מילתא דשטרט ונראה לרבי דחנוק נמי דהכא צבטר טעמא (ט) דאלימא מילתא דשטרט (ט) גמר ומשעבד נפשיה ופי' בקונטרס דלא גרסינן צטר הכי הנך כוליהו צעו קנין וכן נראה כי כבר פירש דין כולם לפירושו רבינו חננאל הוא משמע לפירושו כך זין בחנוק זין כלל חנוק זין צבטר וזין צעל פה צעני קנין ויש ספרים שאין כתוב בהן כלל ונחת לזה מזה:

הדרן עלך גמ פשוט וסליקא לה מסכת בבא בתרא

ערב

מנכסים בני חורין ואפי' גובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוגתי ערב אבל אי כתב ביה פלוגתי ערב ומיפרש אפי' גובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוגתי ערב: דאמר ר' ישמעאל אלא כן ננס. דאמר ר' ישמעאל דגובה מנכסים בני חורין: חלוק היה ר' ישמעאל. על כן ננס אף בחנוק דגובה מן הערב מנכסים בני חורין: חנוק וקני מידו. אחד שהיה חנוק חבירו בשטר: חובו ומצאו חבירו ואמר ליה הנח לו ואני אתן לך וקני מן זה הערב שיפרע בשבילו משתעבד. מכלל דערב דעלמא משתעבד בלא קנין:

אמר רב פפא הלכה כו'. לעיל [קעד]. פירשתי גביית מלוה מן היוורשים וגם צבוק שום היוורשים צבוקין (דף כ"ב:) אמר רבא הלכה און זוקקין לנכסי יומאים כו': **צעא מיניה רבא בר נאן מרזי יוחנן הוואן ככז יוד צביס דין מהו.** לאחר זמן שמסר לו הלוה למלוה כתב ידו שהוא חייב לו ממון וצא צב"ד והודה צב"ד שהוא כשאו כתב ידו וכתבו לו צ"ד הנפק הוא הנקרא אשרתא וקיום השטר: מאי מי אמרינן הכי הוא מעמה כשטר שיש צו עדים ויגבה ממשעבדי דאחריות טעות סופר הוא" דכל שטר מלוה ומכירה שחתימים צו עדים גרסינן דאין ממשעבדי כאליו כתוב צהן אחריות אלא דלמא קיום שטר אינו מועיל לשום שטר אלא להחזיק צב"ד לכמות שהיה מקודם לכן שאילו ימותו עדים או לזה לא יוכל לטעון שטר זה מוויף הוא דצ"ד קיימוהו ויגבה צו המלוה וגם זה לא יגבה אלא מבני חורין ולכך אהני צ"ד שלא יוכל לזה לומר און כן כתב יד: פסולין. ליעלא כו': **ואין עליו עדים.** אלא שנמסר לה צבני עדים דעדי מסירה כרתי ליה דצ"ע: **היא אלונו.** בגיטין [פ"ג] מפרש הכי אלו דרישא והרי אלו דסיפא (ט) **מסירה כרתי:** וגובה מנכסים משועבדים. כלומר ואם שטר מלוה הוא אותו השטר הכתוב צבצב ידו ואין צו עדים אלא שמסרו צבני עדים גובה מנכסים משועבדים והכי מפרש התם ר' יוחנן אליבא דר' אלעזר צ"ד [המביא מניינא] (גיטין כ"ב:) שאפי' צבטר צטרות גובה מנכסים משועבדים צעדי מסירה צבצב. אלמא הוילא עליו כתב ידו שהוא חייב לו ומסרו צבני עדים גובה ממשעבדי וכל שכן הוואן צבית דין: **ה"ג שאני הסס דצעא כתיבה הוא דשעבד נפשיה.** כשכתב השטר נכתב כדי למסרו צבני עדים שהיו עדי מסירה צבוק עדי חתימה הלא כיון דלר' אלעזר עדי מסירה כרתי כאלו נחתמו צתון השטר דמי אצל אנו מיעבד לן בהוילא כתב ידו צעלמא ששמו של לזה חתום צו שזה מסר לו צבוקס הודאה שלא יוכל לחזור ולכפור צו ולומר פרעתי כל זמן שחתימתו ציד מלוה (ט) שלא נעשה השטר צלמא של שטר צעדים חתימים צו ואחר זמן החזיק צב"ד וכשהלוה כמלוה על פה הוילא ומו לא מלו מלו צ"ד צבוקימן לעשותו שטר שיש צו אחריות נכסים שהרי לא לדעת כן נכתב מתמלה. כן נראה צעניי שמועה וזו וכן עיקר. ואם דגסיי משעת **פלוגי ערב.** הפסיק הענין דלמא לא אפקיה עדים אלא אשטרט דלעיל לחוד: **ופלוגי ערב.** וי"ו מוסקי על ענין ראשון ועל השטר ועל הערצות חתימי סהדי: **ושאילו כשר.** שעל הכל העידו עדים: **הלכה כמותו.** כר' ישמעאל דגובה מנכסים בני חורין: **חנוק מה לי אמר רבי ישמעאל דלמא משום צערא דחביריה שנתקן נמי גמר ומקנה או דלמא מתמיך הוא להלילו**

הגרות הב"ח

(ה) גמרא שאני הסס דבשבת: (ג) רשב"ס ד"ה הכי נקטין וכו' ציד מלוה ורבינו נפשיה:

מוסף רש"י

שלשה גיטין פסולין. לכמותה (גיטין כ"ב.) ואם גישיאת הולד כשר. ואם תמא לאו כר' מרזי סביחא ליה דלמא עדי חתימה כרתי. דלר"י הוולד ממזר (גיטין פ"ג.) ע"ש ובגהות הברית. חוב בבית ידו. לדי היסטא ואין בו זמן. צבציה זמן נכתב (ט"ז) זמן קמחא דרעק משום דת חותמו הלא הולד כשר (ט"ז). ואין בו אלא עד אחד. וכבר ידו סופר (ט"ז) פלוגי בה גמ' איכא למיזך אכתי ידו קאי אפליגי הכי אשעתין דלמתימה לא ורישא אשעתין אפליגי און צו על אס נסת הוילא כשר, ויכיל לר' אבהו סופר קאי ופליגי הכי אשעתין כשר דסופר הוה ליה צבוקס עד דמי (ט"ז) אף על פי שאין עילוי עדים. ואלו כתב ידו. אשנתו לו צבני עדים כשר. ליעלא למתימה (ט"ז). וגובה מנכסים משועבדים. גובה חתימה כנתו לו מנכסים משועבדים. דמתן כמתנות (פ"ג). הוילא נגז וזין עומ מכותה גובה כמתנה. לשמא אחריתא גובה מנכסים משועבדים אס שטר מלוה הוא גובה מנכסים משועבדים. שטר חוב מוט קני נגז דלאמרינן עגלמא (ב"ק כ"ה.) וגם חוב שאין עדי חתימה (ט"ז).

הדרן עלך מסכת בבא בתרא

מוסף תוספות

א. נ"א: ואמר ר' יוחנן דהבא מיירי במלוה הכתובה בתורה כגון נזיקין וערכין וקרבן דאמר לעיל דשעבודא דאורייתא. מוס' קדושין יג:

רבינו גרשום

בשטר הלוהי משלימן יורשין: הוואן כתב ידו כב"ד. שהעידו לפני ב"ד אמרינן כיון דהוואן ביה דין דמי במלוה בשטר וגובה מנכסים משועבדים עליו דלמא כיון דלא חתימי עליו עדים הוה כמלוה על פה וגובה מבני חורין: אמר ר' יוחנן אף על פי שהוואן כר. הוואיל דלא חתימי עליו עדים. אלא הוואיל שכתב ביה פלוגתי ערב ופלוני ערב גובה המלוה מאותו ערב מנכסים בני חורין לפי שהוואיל חתימתו [דלא חתימי] עדים עליה גבי ממשעבדי וקשי לר' יוחנן. ואי קשי לך היכי מצית מקשי גבירא מגבירא מר' אלעזר לר' יוחנן. תריץ הכי (א) ברייתא היא אמרייתא מצי משקי. ואמר לך ר' יוחנן הא לא קשיא לך דהתם אמאי גבי ממשעבדי דאיכא חתימתו ביה הוואיל שטרא מילתא דמשעת כתיבה נפשיי אבל הכא דלא שטר מעיליא הווא דאין עליו עדים במאי מצי גבי ממשעבדי: ערב הוואיל דאמר ר' יוחנן דהתם חתימת העדים ופלוני ערב גובה המלוה מאותו ערב מנכסים בני חורין לפי שהוואיל (א) ללאוהי צ"ל מתמיך היא. ועי' בגיטין פ"ג. (ב) מכלן עד ד"ה הא דכמה ביה שין למתי. (ג) צ"ל לא חתמו אלא אעיקר שטרט ולא אפלוגי ערב והוי כעבי ע"פ וערב וכו' אלא מבני חורין: